

B. Die Situation griechischer Familien in der Bundesrepublik

Γράμματα από τη Γερμανία

(1) " ... Την ώρα που σου γράφω έξω ο δρόμος είναι γεμάτος με χιόνι. Όσο για το σχολείο είναι πολύ δύσκολα. Σηκώνομαι έξι η ώρα και από το πρωί τριγυρνάω μέσα στον U-BAHN. Στην πολιτική οι σχέσεις δεν είναι καλές. Οι Γερμανοί τρεις την ώρα φωνάζουν και λένε να φύγουν οι αλλοδαποί. Η ανεργία είναι τρομερή εδώ στη Γερμανία..."

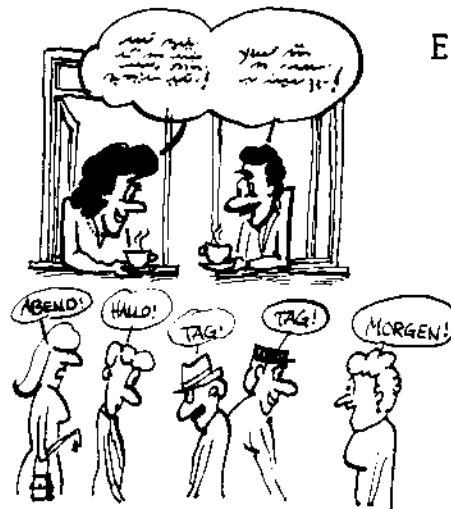
Ε.Σ., 14 ετών

(2) " ... Σ' εμένα δυστυχώς τώρα τελευταία η Γερμανία μου έχει γίνει πολύ βαρετή. Από το σχολείο στο σπίτι και το αντίστροφο. Οι Γερμανοί δεν μας χωνεύουν πια και μας βλέπουν τώρα, Αλίκη μου, σαν τη μύγα στο γάλα. Και σ' αυτό Αλίκη μου έχουν δίκιο, γιατί τώρα πια υπάρχουν πολλοί άνεργοι Γερμανοί. Οι θέσεις είναι πιασμένες από μας τους ξένους. Και γι' αυτό δεν έχουν δουλειά να δουλέψουν. Όσο για το σχολείο η δεύτερα τάξη είναι πιο δύσκολη και τα μαθήματα πιο πολλά και πιο δύσκολα. Οι καθηγητές είναι σχεδόν όλοι καλοί και λίγο αυστηροί... Ακόμη ο καιρός είναι κρύος και χιονίζει.

Π.Κ.

(3) " ... Ο καιρός περνάει μονότονα όλο το ίδιο. Από το σπίτι στο σχολείο και απ' το σχολείο στο σπίτι. Μόνο το Σαββατοκύριακο βγαίνω ή με τον αδελφό μου ή με παρέα. Κάπου κάπου πηγαίνουμε σε χορευτικές εκδηλώσεις που κάνουν διάφοροι σύλλογοι. Βαρετή η ζωή εδώ. Δεν έχω ζήσει στην Ελλάδα, αλλά όμως θα ήθελα να βρισκόμουν εκεί. Όπου και αν δεις Γερμανούς σε βλέπουν με μισό μάτι. Και αυτό γιατί υπάρχουν πολλοί άνεργοι, πάνω από 2 εκατομ. και λένε ότι εμείς τους παίρνουμε τη δουλειά τους. Προβλέπω να μας διώξουν. Δεν έχουν τίποτε άλλο να πούνε παρά τη γνωστή πρόταση << AUSLÄNDER RAUS >> που σημαίνει "οι ξένοι έξω". Ακόμη και στο σχολείο μας αντιπαθούνε τα Γερμανάκια, που όλο βρίσκουν μια δικαιολογία ή να μας σπρώξουν ή να μας βάλουν τρικλοποδιά... Τέλος πάντων ας το αφήσουμε αυτό το θέμα..."

Ε.Α.

"Ich denke, Sie mögen sich nicht einmal untereinander an."

(4) "... Κάθομαι μέσα στο δωμάτιό μου και δεν ξέρω τι να κάνω... Εδώ στη Γερμανία δεν τα περνάω πολύ ωραία, όσο τα περνούσα στην Ελλάδα. Οι Γερμανοί δεν μας θέλουν πια στη χώρα τους..."

Φ.Δ.

(5) "... Κάθομαι μόνος μου στο σπίτι και δεν ξέρω τι να κάνω. Με την τηλεόραση δεν περνάει καλά η ώρα... Εδώ στη Γερμανία τα περνάω καλά. Όπως ξέρεις τις καθημερινές έχουμε σχολείο, το απόγευμα που σχολάζω πηγαίνω σπίτι, μπορεί να βγω και καμμιά βόλτα. Έπειτα θα γυρίσω και θα διαβάσω. Το Σάββατο πηγαίνω στις πισίνες και μετά μπορεί να πάω με την οικογένειά μου σε άλλη πόλη. Την Κυριακή κάθομαι συνήθως στο σπίτι..."

Ε.Λ.

(6) "... Εδώ μας έχει κυριέψει το κρύο. Ο καιρός είναι ψυχρός. Κατά τα άλλα καλά πάμε. Δεν αντιμετωπίζουμε δυσκολίες... Δεν μου λείπει τίποτε..."

Ε.Γ.

(7) "... Εγώ τα περνώ καλά εδώ στη Γερμανία. Εσύ όμως θα τα περνάς καλύτερα, γιατί έχεις τις φίλες σου και βγαίνετε βόλτα να διασκεδάσετε. Εδώ δεν έχω πολλή ώρα για διασκέδαση, εκτός από το Σαββατοκύριακο. Ο δρόμος για το σχολείο είναι μακρύς και αργώ να γυρίσω στο σπίτι. Ύστερα διαβάζω και γράφω και όταν τελειώνω τα μαθήματα έχει ήδη νυχτώσει. Όταν πηγαίνω στο σχολείο κουβαλάω και μια τσάντα ίσα με μια βαλίτσα μεγάλη και βαριά. Το σχολείο είναι 17 χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι μου. Τις ελεύθερες ώρες τις περνώ διαβάζοντας ή βλέποντας τηλεόραση. Οι δρόμοι και τα σπίτια είναι αλλιώς χτισμένα. Οι δρόμοι είναι καθαροί. Οι άνθρωποι συμπεριφέρονται πιο ευγενικά. Όχι όμως όλοι, αλλά οι περισσότεροι. Ο χαιρετισμός τους δεν είναι χαρούμενος αλλά ψυχρός... όπως ο καιρός. Ανυπομονώ τότε θα έρθει το καλοκαίρι..."

Ν.Α.

(8) "... Όλοι περνάμε καλά. Όμως επιθυμούμε να πάμε στην Ελλάδα. Αρχινάει και η ανεργία..."

Σ.

(9) "... Εκεί στην Ελλάδα τουλάχιστο έχεις τους φίλους σου, μπορείς να συζητήσεις τα προβλήματά σου, να ξεσκάσεις λίγο σε ελληνικό περιβάλλον, να κουβεντιάσεις με ανθρώπους γνωστούς. Ενώ εδώ σα σε φυλακή αισθάνεσαι. Βγαίνεις από την πόρτα κρύο, παγωνιά, βλέπεις κανένα γνωστό τού λες καλημέρα, σου λέει και αυτός. Μα τι το θες, σου φέρνει παγωνιά στην καρδιά. Δεν είναι σαν τον ελληνικό, φιλικό, χαρούμενο χαιρετισμό. Η μόνη κάπως ευχάριστη αλλαγή είναι το σχολείο. Το μόνο μέρος στο οποίο περνάς με ανθρώπους σαν εσένα. Όμως ό,τι και να κάνεις κανένα μέρος δεν είναι τόσο ωραίο όσο η Ελλάδα. Δεν φτάνουν όλα αυτά, αλλά και ο δρόμος για το σχολείο είναι μεγάλος. Κάθε πρωί ξυπνάω η ώρα 6.00. Στις 7.00

παίρνω το τραίνο, στις 8.00 φτάνω στο σχολείο. Τα καημένα τα πόδια μου! Εκτός αυτού έχουμε και μια τσάντα χειρότερη από βαλίτσα. Παρ' όλα αυτά πηγαίνουμε με ευχαρίστηση στο (ελληνικό) σχολείο..."

Π.1.

(10) "... Οι γονείς μου δουλεύουν, αλλά υπάρχει κίνδυνος να τους διώξουν. Τότε θα έρθουμε γρήγορα κοντά σας..."

Από το περιοδικό: "Εμείς", τεύχος 2/84, σελ. 50-51, Στοκχόλμη .

1. γεμάτος, -η, -ο	-	voll
τριγυρν(ά)ώ	-	herumlaufen, herumspazieren
τρεις την ώρα	-	dreimal pro Stunde, sehr oft
ο αλλοδαπός	-	der Ausländer
τρομερός, -ή, -ό	-	schrecklich, entsetzlich
2. τελευταία	-	neulich, kürzlich, zum Schluß
(έχει γίνει von γίνομαι	-	er, sie, es ist geworden)
βαρετός, -ή, -ό	-	langweilig, lästig
αντίστροφος, -η, -ο	-	umgekehrt
χωνεύω	-	jdn. leiden können
η μύγα	-	die Fliege
άνεργος, -η, -ο	-	arbeitslos
πιασμένος, -η, -ο	-	besetzt
3. μονότονος, -η, -ο	-	monoton, eintönig
χορευτικός, -ή, -ό	-	Tanz-, tänzerisch
η εκδήλωση	-	hier: die Veranstaltung
(έχω ζήσει von ζω	-	ich habe gelebt)
(θα ήθελα να βρισκόμουν εκεί	-	ich wünschte, dort zu sein)
προβλέπω	-	voraussehen, vorsehen
αντιπαθώ	-	eine Abneigung haben gegen
η δικαιολογία	-	die Rechtfertigung
σπρώχνω	-	stoßen, drängeln, schubsen
η τρικλοποδιά	-	das Beinstellen
τέλος πάντων	-	endlich, schließlich
4. (περνούσα von περν(ά)ώ	-	ich verbrachte)
5. η καθημερινή	-	der Wochentag
σχολ(ά)ώ	-	freihaben, aus der Schule kommen
η βόλτα	-	der Spaziergang
η πισίνα	-	das Schwimmbad
συνήθως	-	gewöhnlich, meistens

6. κυριεύω
(έχει κυριέψει
ψυχρός, -ή, -ό	- erobern, ergreifen, erfassen
- er, sie, es hat ergriffen
- kühl, kalt
7. διασκεδάζω
η διασκέδαση
μακρύς, -ιά, -ύ
αργώ να
ήδη
νυχτώνει
(έχει νυχτώσει
κουβαλάω
η βαλίτσα
βαρύς, -ιά, -ύ
(διαβάζοντας von διαβάζω
(βλέποντας von βλέπω
χτισμένος, -η, -ο
συμπεριφέρομαι
ευγενικός, -ή, -ό
ανυπομονώ	- zerstreuen, unterhalten
- die Unterhaltung, das Vergnügen
- weit (entfernt), lang
- lange dauern (bis)
- schon
- es wird Nacht
- es ist Nacht geworden)
- bringen, transportieren
- der Koffer
- schwer
- lesend)
- sehend)
- gebaut, gemauert
- sich benehmen
- höflich, liebenswürdig, nett
- ungeduldig sein
8. επιθυμώ
αρχιν(ά)ώ	- wünschen
- anfangen
9. τουλάχιστο
ξεσκάω
το περιβάλλον (ungl.)
η φυλακή
η παγωνιά
η καρδιά
φιλικός, -ή, -ό
η αλλαγή
η ευχαρίστηση	- mindestens, wenigstens
- sich verschnaufen
- die Umwelt, die Umgebung
- das Gefängnis
- der Frost
- das Herz
- freundschaftlich
- die Änderung, der Wechsel
- das Vergnügen
10. ο κίνδυνος	- die Gefahr, die Not, das Risiko

Το καλύτερο για τα παιδιά

Ο Γιώργος και ο Σταμάτης κάθονται στο σαλόνι του Κώστα. Συναντιούνται κάπου-κάπου για να παίξουν τάβλι. Ο Κώστας επέστρεψε από το σταθμό πριν από δύο ώρες. Πήγε τη γυναίκα του και τα παιδιά τους στο τραίνο. Φεύγουν σήμερα για την Ελλάδα με το »Ακρόπολις Εξπρές«. Τα παιδιά πρέπει να πάνε στο σχολείο, εκεί στο χωριό στα Κουφάλια. Ο Γιώργος και ο Σταμάτης έχουν και αυτοί δύο παιδιά ο καθένας.

Το μπουκάλι με το ούζο είναι επάνω στο τραπέζι. >>Ελάτε, πιείτε μια γουλιιά να πάνε τα φαρμάκια κάτω. Ευτυχισμένοι είναι οι άνθρωποι που δεν έχουν παιδιά. Ένα πρόβλημα να τα μεγαλώσεις και να τα βγάλεις υγιείς ανθρώπους και ένα πρόβλημα, τί θα κάνουν όταν μεγαλώσουν. Και τώρα δεν αρκεί ούτε και το δίπλωμα του Πανεπιστημίου για να μην είσαι άνεργος. Γι' αυτό η γυναίκα μου κι εγώ το σκεφτήκαμε απ' όλες τις πλευρές. Το πήραμε απόφαση, για να γίνουν κάτι τα παιδιά μας, πρέπει να ζήσουμε χωρίς αυτά. Ελπίζω κάποτε να μας το επανορθώσουν. Τα παιδιά μας θα μένουν με την αδελφή μου και εκεί θα πηγαίνουν στο σχολείο. Άμα βέβαια είναι καλοί τότε θα τους στείλω και στο Πανεπιστήμιο.

Εκεί στη Θεσσαλονίκη έχω τον αδελφό μου και εκεί θα μπορούσαν να μένουν και αυτός βέβαια θα τους προσέχει και λίγο. Ξέρετε την σημερινή νεολαία. Δεν μπορεί να της έχει κανείς εμπιστοσύνη. Και τα παιδιά είναι αγόρια, πρέπει οπωσδήποτε κάτι να γίνουν. Πώς μπορούν αλλιώς να δημιουργήσουν οικογένεια; Αν τα αφήσω εδώ, τότε θα μεγαλώσουν εδώ σ' αυτήν την κοινωνία, και τότε ξέρω ότι μετά δεν θα θέλουν να γυρίσουν πίσω.

Η Άννα ζει τώρα και 15 χρόνια στην Γερμανία. Θα της άρεσε πιο πολύ αν έμενε με την οικογένειά της.

Η Άννα: >>Όταν είμαι στο σπίτι, στην οικογένειά μου, τότε το αισθάνομαι πόσο μου γίνανε όλοι ξένοι. Αυτό είναι για μένα πολύ λυπηρό. Η απόφασή μας, για το ότι είμαστε ακόμα εδώ εξαρτάται από τον γιο μας. Όταν έπρεπε να πάει στο σχολείο και εμείς αποφασίσαμε για το γερμανικό σχολείο, τότε συνειδητοποίησα ότι η παραμονή μας στην Γερμανία θα συνεχιστεί μέχρι να τελειώσει το παιδί το σχολείο. Και πιστεύω ότι η απόφασή μας κατά πόσο θα μείνουμε εδώ, μετά που θα τελειώσει το σχολείο, εξαρτάται από τον γιο μας. Γι' αυτό φοβάμαι, γιατί προαισθάνομαι ότι και μετά το σχολείο θα θέλει να συνεχίσει την μόρφωσή του εδώ στην Γερμανία. Δεν θέλω όμως ποτέ να αισθανθεί ο γιος μας αυτό που αισθάνομαι εγώ απέναντι στην δική μου οικογένεια. Το κατά πόσο δρω σωστά αυτό δεν το ξέρω.

Πώς θα βλέπει άραγε ο γιος της Άννας την όλη κατάσταση όταν μεγαλώσει;

Από: Ausländer - Inländer, Heft 4, S. 34/35,
Deutscher Volkshochschul-Verband e. V., 1983.

το σαλόνι	-	das Wohnzimmer
(συναντιούνται von συναντώ	-	sie treffen sich)
το τάβλι	-	Brettspiel, Backgammon
το μπουκάλι	-	die Flasche
η γουλιιά	-	der Schluck
το φαρμάκι	-	das Gift, der Kummer, die Bitternis
υγιής, -ής, -ές	-	gesund
(υγιείς άνθρωπος	-	gesunde Menschen)
το δίπλωμα	-	das Diplom, das Zeugnis
άνεργος, -η, -ο	-	arbeitslos
(σκεφτήκαμε	-	wir dachten)

η πλευρά	- die Seite
(πρέπει να ζήσουμε von ζω	- wir müssen leben)
ελπίζω	- hoffen
επανορθώνω	- wiedergutmachen, berichtigen, wiederaufrichten
(θα μπορούσαν von μπορώ	- sie könnten)
η νεολαία	- die Jugend
δημιουργώ	- gründen, (er-)schaffen, verursachen
(μπορούν να δημιουργήσουν	- sie können gründen)
(θα της άρεσε von αρέσει	- es würde ihr gefallen)
λυπηρός, -ή, -ό	- traurig
εξαρτώ	- abhängig machen
(εξαρτάται	- das kommt darauf an, je nachdem)
συνειδητοποιώ	- zum Bewußtsein bringen, sich bewußt werden
(συνειδητοποίησα	- mir wurde bewußt)
(θα συνεχιστεί von συνεχίζω	- er, sie, es wird fortgesetzt werden)
κατά πόσο	- inwiefern
προαισθάνομαι	- ahnen, vorausfühlen
(δεν θέλω να αισθανθεί	- ich will nicht, daß er, sie, es (sich) fühlt)
δρω	- wirken, tätig sein, sich einsetzen
άραγε	- in Fragen: wohl, denn

Παιδικό επίδομα

Υπόδειξη για τους Έλληνες εργαζόμενους που έχουν παιδιά στην Ελλάδα

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ KINDERGELD

Από την αρχή της φετινής χρονιάς ισχύουν για τους Έλληνες υπήκοους, επειδή είμαστε χώρα της Κοινής Αγοράς, τα ακόλουθα:

I. Παιδικό επίδομα

Οι Έλληνες υπήκοοι που δουλεύουν στην ΟΔ της Γερμανίας, παίρνουν το ίδιο παιδικό επίδομα όπως και οι Γερμανοί.

Το παιδικό επίδομα το παίρνουν εδώ στη Γερμανία κι όχι από την Ελλάδα όπως ήταν πριν.

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗ

Εάν όμως ένας από τους γονείς είναι εργαζόμενος στην Ελλάδα, τότε το παιδικό επίδομα δίνεται από την Ελλάδα κι όχι από εδώ.

Από: Πληροφοριακό δελτίο της ελληνικής κοινότητας Άαχεν

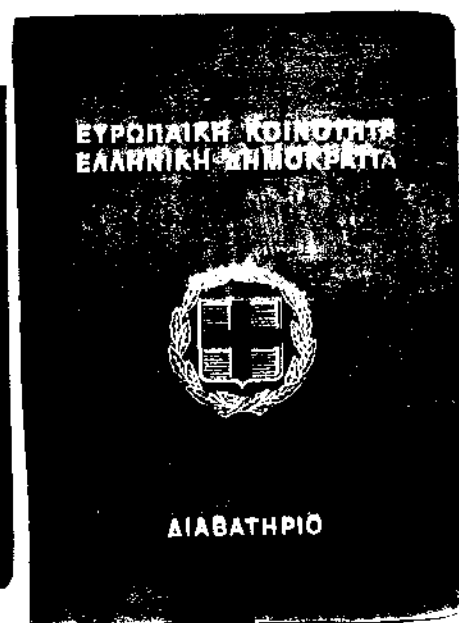
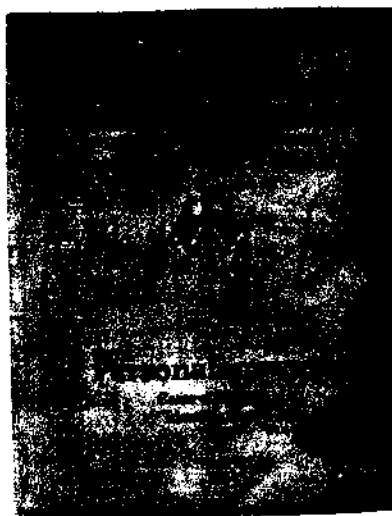
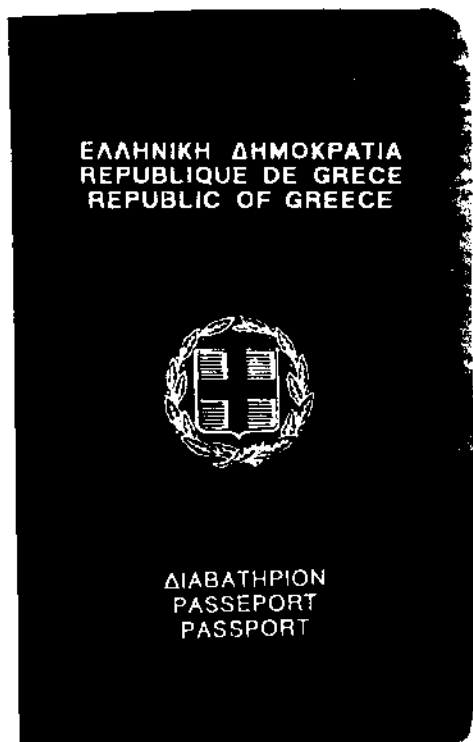
το επίδομα	- der Zuschuß, die Unterstützung, die Zulage
η υπόδειξη	- der Hinweis, der Vorschlag
ο κανονισμός	- die Bestimmung, die Regelung
φετινός, -ή, -ό	- diesjährig
ισχύω	- gelten
ο υπήκοος	- der Staatsangehörige
κοινός, -ή, -ό	- gemeinsam
η αγορά	- der Markt
τα ακόλουθα	- das Folgende
ΟΔ της Γερμανίας = Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας	- Bundesrepublik Deutschland
μοναδικός, -ή, -ό	- einzig(-artig), ohnegleichen
η εξαίρεση	- die Ausnahme
πληροφοριακός, -ή, -ό	- Informations-
το δελτίο	- der Zettel, der Bericht

EG - Ausweis

Τέτοια ταυτότητα δικαιούται κάθε Έλληνας, αρκεί να συμπληρώνει τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Να ήταν στις 1.1.81 εργάτης
2. Να μπορεί να αποδείξει πως εργάζεται. Αυτό γίνεται με ειδικό πιστοποιητικό, που υπάρχει στο ORDNUNGSAMT και στην Κοινότητα και που πρέπει να συμπληρωθεί από τον εργοδότη.

Και φυσικά κάθε Έλληνας υπήκοος που έχει ή θέλει να κάνει δικιά του δουλειά.

η ταυτότητα	-	der Pass, der Personalausweis
δικαιούμαι	-	zustehen
η προϋπόθεση	-	die Voraussetzung
αποδείχνω	-	nachweisen
ειδικός, -ή, -ό	-	besonders, speziell
το πιστοποιητικό	-	die Bescheinigung, der Schein,
(να συμπληρωθεί	-	er, sie, es soll ausgefüllt werden)
ο εργοδότης	-	der Arbeitgeber
ο υπήκοος	-	der Staatsangehörige

AUFENTHALTSBERECHTIGUNG

Η AUFENTHALTSBERECHTIGUNG είναι το πιο "προνομιακό" από τα είδη άδειας παραμονής που μπορεί να πάρει ένας ξένος από τις γερμανικές υπηρεσίες αλλοδαπών. Ενώ στα άλλα είδη παραμονών, η άδεια παραμονής μπορεί να αφαιρεθεί με το παραμικρό παράπτωμα, ακόμα και με κάποιο τροχαίο ατύχημα που προκαλεί ο κάτοχός της, η AUFENTHALTSBERECHTIGUNG μπορεί να αφαιρεθεί μόνο με δικαστική απόφαση.

Μπορεί κανείς να πάρει τέτοια άδεια παραμονής, όταν εκπληρώνει τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Να έχει θέση εργασίας
2. Να έχει απεριόριστη άδεια εργασίας
3. Να ξέρει τη γερμανική γλώσσα
4. Να έχει κατοικία (9 τετραγωνικά για κάθε μέλος της οικογένειας)
5. Να έχει εισόδημα
6. Να είναι για 8 χρόνια κάτοικος της ΟΔΓ
7. Να στέλνει τα παιδιά του στο σχολείο
8. Να παρουσιάσει απόσπασμα ποινικού μητρώου
9. Να παρουσιάσει πιστοποιητικό υγείας.

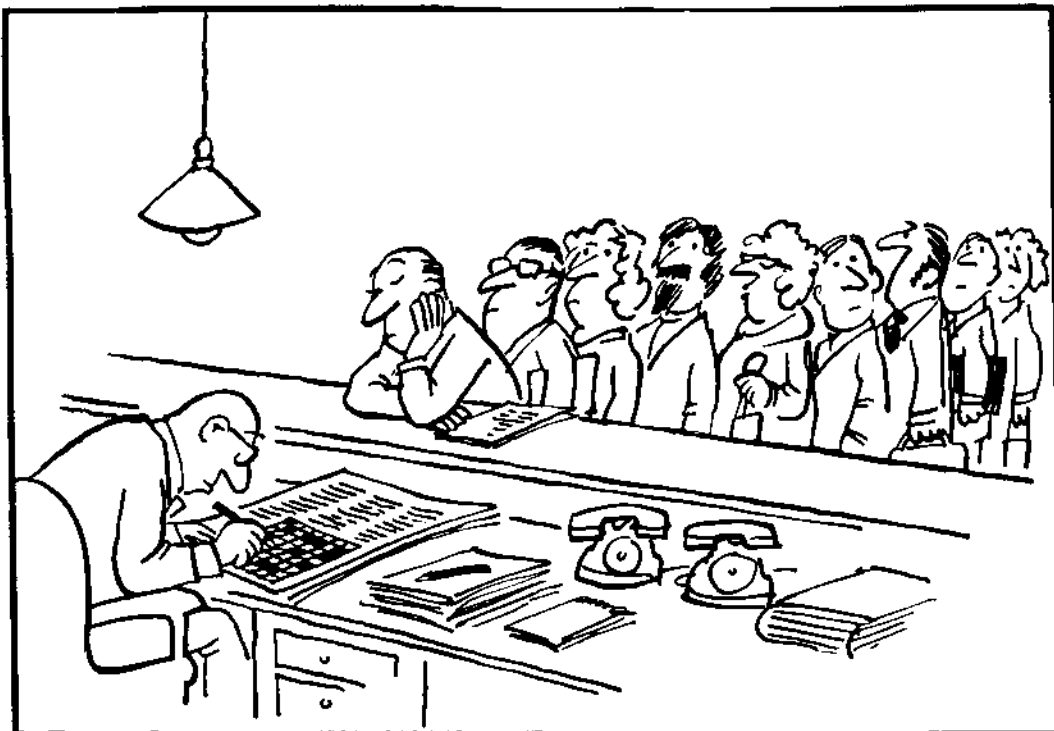
προνομιακός, -ή, -ό	-	priviligiert, speziell
η υπηρεσία	-	die Behörde, das Amt
(να αφαιρεθεί von αφερώ	-	er, sie, es kann entzogen werden)
το παράπτωμα	-	die Verfehlung
τροχαίος, -α, -ο	-	Verkehrs-
το ατύχημα	-	das Unglück, der Unfall
ο κάτοχος	-	der Besitzer, der Inhaber
δικαστικός, -ή, -ό	-	gerichtlich
εκπληρώνω	-	erfüllen
απεριόριστος, -η, -ο	-	unbegrenzt
το εισόδημα (unreg.)	-	die Einkünfte
παρουσιάζω	-	vorlegen
ποινικός, -ή, -ό	-	strafrechtlich, Straf-
το μητρώο	-	das Register

ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Τέτοια άδεια παραμονής μπορεί να πάρει ο καθένας από τους συμπατριώτες μας, αρκεί να εκπληρώνει τους όρους 1 ως 7 που απαιτούνται για την AUFENTHALTSBERECHTIGUNG, με τη διαφορά πως δεν χρειάζεται να είναι επί 8 χρόνια κάτοικος της ΟΔΓ, αλλά 5. Από τη στιγμή που εκπληρώνονται οι προϋποθέσεις αυτές, η απεριόριστη άδεια παραμονής μπορεί να παίρνεται ΑΜΕΣΩΣ, ακόμα και αν η προηγούμενη περιορισμένη άδεια παραμονής δεν έχει τελειώσει ακόμα.

Από: "εργατικό βήμα", αριθ. φύλλ. 32,
Εφημερίδα της ελληνικής κοινότητας Άαχεν.

ο συμπατριώτης	-	der Landsmann
ο όρος	-	die Bedingung, der Terminus
απαιτούνται	-	erforderlich sein
προηγούμενος, -η, -ο	-	vorhergehend
περιορισμένος, -η, -ο	-	begrenzt
(έχει τελειώσει von τελει- ώνω	-	er, sie, es ist beendet)

Bibliographie: Griechische Familien in der Bundesrepublik

Andriopoulos, S.: Zur Situation der ausländischen Familie in Deutschland am Beispiel der griechischen Familie. In: Archiv für Wissenschaft und Praxis der sozialen Arbeit, 3/73 S. 191-216.

Ausländer - Inländer

Heft 4 Das Beste für die Kinder (Το καλύτερο για τα παιδιά)

Heft 5 Freizeit - und wohin? (Έχεις καιρό;)

Heft 6 Auf gute Nachbarschaft (Για μια καλή γειτονιά)

Adolf Grimme-Institut des deutschen Volkshochschul-Verbandes e. V.(Hrsg.), 1983.

Ausländer oder Deutsche? Integrationsprobleme griechischer, jugoslawischer und türkischer Bevölkerungsgruppen. Institut für Zukunftsforschung (Hrsg.), Köln 1981.

Braun, H.: Monographie einer griechischen Familie (Familienstudie). In: AGG- Materialien 15/77, S. 55-63.

Damanakis, M.: Die griechische Familie. In: Sozialisationsprobleme der griechischen Gastarbeiterkinder. Kastellaun 1978, S. 79-90.

Giarigounidis, P.: Familiäre Sozialisation griechischer Kinder im Vergleich zwischen Griechenland und der Bundesrepublik Deutschland. In: Materialdienst. Ausländische Mitbürger in Baden-Württemberg, Nr. 26-27. Dez. 1982, S. 50-60.

Griechische Beratungsstelle. Projektgruppe Bronstraße 83, Dortmund (Hrsg.): Außerschulische Arbeit mit griechischen und deutschen Kindern und Jugendlichen in Dortmund. Entwicklungen, Erfahrungen, Ergebnisse. Dortmund o.J.

Hotamanidis, S.: Sozialpädagogische Probleme griechischer Gastarbeiterfamilien in der BRD. Empirische Untersuchung. Diss., Kiel 1974.

Kassimatis, K.: Die kulturelle Identität der zweiten Generation. Eine Studie über die Griechen der zweiten Generation in der Bundesrepublik. In: Ausländerkinder 7/81, S. 16-21.

Langenohl-Weiyer, A./ Wennetes, R.: Ausländische Familien in der Bundesrepublik. In: Dieselben u.a., Zur Integration der Ausländer im Bildungsbereich München 1979.

Ligouras, S.: Familien zwischen zwei Kulturen. Eine Untersuchung zum soziokulturellen Wandel griechischer Familien in der Bundesrepublik Deutschland. Frankfurt/M. 1981.

Sotiropoulos, N.: Freizeitprobleme griechischer Jugendlicher und Möglichkeiten für sozialpädagogische Lösungsangebote unter besonderer Berücksichtigung spielpädagogischer Methoden. Abschlußarbeit im Studiengang Sozialpädagogik an der Universität Essen Gesamthochschule. Essen 1981.

Telidis, E.: Interkulturelle Konflikte der griechischen Arbeitnehmerfamilien unter besonderer Berücksichtigung der Sozialisation im Kindes- und Jugendalter. Diss., Dortmund 1984

Tsiakalos, G.: Die griechische Familie. Erziehungsverhalten und soziokulturelle Hintergründe. In: AGG- Materialien zum Projektbereich "Ausländische Arbeiter" 8/1974, S. 1-7.

Filme:

Aeckerle, F-F Antrag Bundesrepublik Deutschland 1974, 16 mm/Farbe, 10 Minuten.

Verlorene Generation. Bundesrepublik Deutschland, o.J., Super 8/Farbe, 20 Minuten, Verleih: Diakonisches Werk Stuttgart.

